

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/126
Toplantı Tarihi/Sayısı : 2.7.2024/48
Karar Numarası : 2024/553
Başvuran : D. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın çalıştığı iş yerinde eğitim düzeyi ve ünvanı dikkate alınmadan ücretlendirildiği ve ayrımcı muameleye maruz bırakıldığı iddiasıyla maddi ve manevi kayıplarının tazmin edilmesi talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, Emniyet Genel Müdürlüğü ... Şubesi ... Amirliğinde ... ünvanı ile daimi işçi statüsünde 7/12/1983 tarihinde göreve başladığını; saatlik ücretlerinin hesaplanmasında "Endüstri Meslek Lisesi ... bölümü mezunu, diploma ve ... ustası" ünvanının göz önünde bulundurulduğunu fakat 1/5/1987 yılında Endüstri Meslek Lisesi ... Bölümü mezunu olduğu gerekçesiyle saat ücretinin düşürüldüğünü; bunun üzerine Kocaeli Bölge Müdürlüğüne başvuru yaptığını Bölge Müdürlüğünden gelen müfettişlerin kendisinin haklı olduğuna ve tüm hakedişlerinin ödenmesi gerektiğine karar verdiğini; 1988-1989 yılları arasında işçilerin saatlik ücretlerinin asgari ücretin altında kaldığı gerekçesiyle işçilerin eğitim düzeyi gözetilmeksizin kendisi hariç tüm işçilerin ilkokul mezunu olarak değerlendirildiğini ve bu çerçevede saatlik ücretlerinin belirlendiğini; 1/8/1990 yılında Türk Metal Sendikası ile yapılan toplu iş sözleşmesi ile bütün işçilerin saat ücretlerinin ilkokul mezunu işçi ücretiyle eşitlendiğini; 1/8/1997 yılında yapılan toplu iş sözleşmesiyle Endüstri Meslek Lisesi ve ilkokul mezunu işçilerin saat ücretlerine cüzi miktarda bir fark getirildiğini fakat ... ustası ünvanını taşıyanlar için herhangi bir düzenleme yapılmadığını; Endüstri Meslek Lisesi ... Bölümü mezunu diplomasının ve ... ustası ünvanının hak ettiği 14 yıl 3 aylık ödemeyi alamadığını; çalışırken 7 yıl ilkokul mezunu ünvansız işçi saat ücreti ve 7 yıl 3 ay ünvansız Endüstri Meslek Lisesi mezunu işçi saat ücretinin ödendiğini; dolayısıyla Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerinin 14 yıl 3 ay eksik ödenmiş olduğunu ve emeklilik maaşının da yanlış hesaplandığını; bu konuya ilişkin olarak SGK'ya işçi emeklisi maaşlarının hesaplanmasında işçinin mesleki diploması, kıdemi, ünvanı ve medeni durumunun dikkate alınmadığına ilişkin başvuru yaptığını ve SGK'nın başvurusuna verdiği cevapta aktif veya emekli işçilerin aylık maaşını belirlenmesinde işçinin diplomasının, ünvanının kıdeminin ve medeni durumuna dikkate alınmadığı bilgisinin verildiğini; bunun üzerine Emniyet Genel Müdürlüğüne, Anayasa Mahkemesine, Türkiye Büyük Millet Meclisine

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

ve Kamu Denetçiliği Kurumuna işçi emeklisi şahsının hem aktif çalıştığı dönemde hem de emekli maaşının belirlenmesinde diplomasının, ünvanının, kıdeminin ve medeni durumunun dikkate alınmaması suretiyle kendisine ayrımcılık yapıldığı gerekçesiyle başvurular yaptığını fakat başvurularına olumlu yanıt alamadığını iddia etmekte maddi ve manevi kayıplarının tazminini ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurabilmesi için Kurumumuzdan iç hukuk yollarının tüketildiği hususunda belge talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Herkes hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(...)"

4. 6701 sayılı Kanun'un "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" ... i) "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

5. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvurunun konusu*" başlıklı 31'inci maddesi şöyledir:

"Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur."

7. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön İncelemenin Yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Bununla birlikte başvuru, 1/8/1997 yılında yapılan toplu iş sözleşmesiyle Endüstri Meslek Lisesi ve ilkokul mezunu işçilerin saat ücretlerine cüzi miktarda bir fark getirildiği fakat ... ustası ünvanını taşıyanlar için herhangi bir düzenleme yapılmadığı; Endüstri Meslek Lisesi ... bölümü mezunu diplomasının ve ... ustası ünvanının hak ettiği 14 yıl 3 aylık ödemeyi alamadığı; eğitim düzeyi, ünvanı ve medeni durumu dikkate alınmadan ücretlendirildiği ve ayrımcı muameleyle maruz bırakıldığı iddiasıyla maddi ve manevi kayıplarının tazmin edilmesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurabilmesi için Kurumumuzdan iç hukuk yollarının tüketildiğine ilişkin belge verilmesi talebine ilişkindir.

12. 6701 sayılı Kanun'da cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller, Kanun kapsamı dışında kalmaktadır.

13. Yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat ile birlikte incelendiğinde, başvuru konusu iddianın 6701 sayılı Kanun hükümlerinde yer alan ayrımcılık temellerine dayandırılmaması ve yapılan inceleme ve araştırmada herhangi bir ayrımcılık temelinin tespit edilememesi sebebiyle başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Ek 15 No.lu Protokol'e göre, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru yapabilmek için iç hukuk yollarını tüketilmesi ve kesin karar tarihinden sonra 4 ay içinde Mahkemeye başvurulması gerektiği, başvuranın Mahkemeye başvurabilmek için Kurumumuzdan iç hukuk yollarının tüketildiğine ilişkin belge verilmesi talebi hususunda Kurumumuzca yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

2/7/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye